

ELIAMEP Briefing Notes

26 / 2012

Ιούλιος 2012

Τα νέα πολιτικά κόμματα στην Αλβανία και η αναδιάταξη της αλβανικής πολιτικής σκηνής

Δρ. Ιωάννης Αρμακόλας, Υπότροφος Ερευνητικής Έδρας «Σταύρος Κωστόπουλος»
Μπλεντάρ Φετάρ, Βοηθός Ερευνητής

Σε μια περίοδο έντονων πολιτικών εξελίξεων και οικονομικής αβεβαιότητας η ανάδειξη νέων πολιτικών δυνάμεων αναταράσσει εκ νέου την πολιτική σκηνή της Αλβανίας. Η πολιτική δυναμική φαίνεται να αλλάζει εις βάρος τόσο του Δημοκρατικού Κόμματος (PD) του νυν πρωθυπουργού Sali Berisha, όσο και του αντιπολιτευόμενου Σοσιαλιστικού Κόμματος (PS) του Edi Rama. Τα δύο αυτά κόμματα κυριαρχούν στην αλβανική πολιτική σκηνή στα είκοσι δύο χρόνια της μετακομμουνιστικής περιόδου έχοντας οδηγήσει μέσα από τη σύγκρουσή τους και τις πολιτικές επιλογές τους σε ένα μακροχρόνιο πολιτικό αδιέξοδο. Το αποτέλεσμα του αδιεξόδου είναι αφενός η αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος να βρίσκεται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, αφετέρου η διαδικασία ένταξης της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση να καθυστερεί επικίνδυνα.

Σε αυτό το πλαίσιο, και ένα περίπου χρόνο πριν τις επόμενες βουλευτικές εκλογές, νέες πολιτικές αφίξεις επιδιώκουν να αλλάξουν το σκηνικό. Στα δεξιά του πολιτικού φάσματος, δύο σημαντικές νέες δυνάμεις είναι το κεντροδεξιό «Νέο Δημοκρατικό Πνεύμα» (Fryma e Re Demokratike - FRD) και η εθνικιστική «Ερυθρόμαυρη Συμμαχία» (Aleanca Kuq e Zi - AK). Στην αριστερά, η επεισοδιακή εκλογή του νέου Προέδρου της Δημοκρατίας έφερε στην επιφάνεια τις πολιτικές φιλοδοξίες του πρώην ηγέτη των Σοσιαλιστών και πρώην πρωθυπουργού Fatos Nano. Μετά την έντονη αντίρρηση του νυν Σοσιαλιστή ηγέτη Edi Rama να τον ορίσει ως υποψήφιο για το αξίωμα του αρχηγού του κράτους εκ μέρους των σοσιαλιστών, ο Nano επέλεξε την ημέρα της 21ης επετείου από την ίδρυση του Σοσιαλιστικού Κόμματος, προκειμένου να ανακοινώσει την δημιουργία του «Κινήματος Νάνο για τη νίκη των Σοσιαλιστών» (Lëvizja Nano për Fitoren e Socialistëve), που αποσκοπεί στην απομάκρυνση του Rama από την ηγεσία του κόμματος.

«Νέο Δημοκρατικό Πνεύμα» (FRD): έκφραση δυσaréσκειας στους κόλπους της δεξιάς

Η δημιουργία του FRD αποτελεί έκφραση της δυσaréσκειας και της απογοήτευσης που επικρατεί στους κόλπους της δεξιάς λόγω του τρόπου διακυβέρνησης που ακολουθεί το Δημοκρατικό Κόμμα, το οποίο, σύμφωνα με πολλούς εγχώριους αναλυτές, έχει μετατραπεί σε ένα κύκλο υπεράσπισης προσωπικών συμφερόντων. Το FRD, με επικεφαλής τον Gazmend Oketa, πρώην υπουργό και αντιπρόεδρο της κυβέρνησης του PD, στοχεύει στη δεξαμενή ψήφων του κυβερνώντος κόμματος. Το νέο κόμμα φιλοδοξεί να εκπροσωπήσει τη μεσαία αλβανική τάξη υποσχόμενο γρήγορη επίλυση των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων, την επίλυση του θέματος της ιδιοκτησίας και αποζημίωση για τους πρώην πολιτικούς κρατούμενους. Από την ημέρα της δημιουργίας του, το κεντροδεξιό FRD έχει γίνει πόλος έλξης πολλών παλιών μελών του Δημοκρατικού Κόμματος. Ενώ έντονη είναι η φημολογία ανάληψης της ηγεσίας του κόμματος από τον νυν Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Bamir Topi, αμέσως μετά τη λήξη της θητείας του τον προσεχή Ιούλιο.

«Ερυθρόμαυρη Συμμαχία» (AK): στόχος η πατριωτική ψήφος

Ακολουθώντας μια εθνικιστική γραμμή το κόμμα του πρώην αντιπρόεδρου του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, Kreshnik Spahiu, αποσκοπεί στην πατριωτική ψήφο. Σε αντίθεση με το FRD, στο στόχαστρο της «Ερυθρόμαυρης Συμμαχίας» βρίσκεται τόσο το Δημοκρατικό όσο και το Σοσιαλιστικό κόμμα, τα οποία χαρακτηρίζονται από τον πρόεδρο της ως διαφθαρμένα, αποτυχημένα και μη πατριωτικά. Ο Kreshnik Spahiu

Τα νέα πολιτικά κόμματα στην Αλβανία και η αναδιάταξη της αλβανικής πολιτικής σκηνής

δραστηριοποιείται έντονα γύρω από ευαίσθητα εθνικά ζητήματα, τα οποία, αν και έχουν ιδιαίτερη απήχηση σε σημαντικό κομμάτι του αλβανικού λαού, κατά κάποιο τρόπο θεωρούνται ταμπού για τα μεγαλύτερα πολιτικά κόμματα. Στα ζητήματα αυτά περιλαμβάνονται τα δικαιώματα του αλβανικού πληθυσμού που κατοικεί στα γειτονικά βαλκανικά κράτη, η συμφωνία για την οριοθέτηση των θαλασσίων συνόρων με την Ελλάδα και το ζήτημα των Τσάμηδων. Η εθνικιστική ρητορική του Srahju φαίνεται να αποφέρει καρπούς με τους υποστηρικτές του στα κοινωνικά δίκτυα να αυξάνονται με ταχύτατους ρυθμούς. Είναι δε ιδιαίτερα ενδιαφέρον ότι η νέα πολιτική δύναμη διαθέτει αξιοσημείωτη οργανωτική δομή και ένα σημαντικό δίκτυο υποστηρικτών εκτός αλβανικού εδάφους, ιδιαίτερα στην αλβανική διασπορά.

Οι προκλήσεις για το Δημοκρατικό Κόμμα

Με τη δημιουργία των δύο νέων κομμάτων στα δεξιά του πολιτικού φάσματος, τα θεμέλια του κυβερνώντος Δημοκρατικού Κόμματος αρχίζουν να τρίζουν. Αυτό το οποίο φαίνεται να ανησυχεί ιδιαίτερα τον ηγέτη του κόμματος και Πρωθυπουργό Sali Berisha είναι το ενδεχόμενο μετακίνησης δημοφιλών μελών του κόμματός του προς το FRD. Πράγματι, το νέο κόμμα φαίνεται να αποτελεί μεγάλη ανακούφιση για πολλά μέλη του Δημοκρατικού Κόμματος που εμφανίζονται έντονα δυσαρεστημένα με τις πολιτικές επιλογές του Berisha και επιθυμούν να ενταχθούν στο Νέο Δημοκρατικό Πνεύμα, όπως ήδη έχουν πράξει ο Gazmend Oketa και ο Aleksander Biberaj. Φημολογείται δε ότι υπάρχουν πολλά άλλα μέλη διατεθειμένα να εγκαταλείψουν την κοινοβουλευτική ομάδα των δημοκρατών και να μεταπηδήσουν στο FRD στο άμεσο μέλλον.

Μια τέτοια εξέλιξη πιθανότατα θα οδηγούσε το Δημοκρατικό Κόμμα στην αντιπολίτευση. Αυτό άλλωστε συνέβη στις κοινοβουλευτικές εκλογές του 2005 όταν η διαρροή ψήφων προς το, αποσπασθέν από το Σοσιαλιστικό Κόμμα, Σοσιαλιστικό Κίνημα για Ενσωμάτωση (LSI), οδήγησε το πρώτο σε εκλογική αποτυχία. Επιπλέον, την τελευταία περίοδο, ερωτήματα εγείρονται σχετικά με το μέλλον και την επιβίωση του κυβερνητικού συνασπισμού μεταξύ PD και LSI. Η απόφαση τριών βουλευτών του Σοσιαλιστικού Κινήματος για Ενσωμάτωση να μην υποστηρίξουν τον υποψήφιο του Δημοκρατικού Κόμματος για την προεδρία του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου δημιούργησε πολλά ερωτηματικά. Η συμπεριφορά αυτή ερμηνεύθηκε από μια μερίδα του τύπου ως μια στρατηγική κίνηση εκ μέρους του LSI και του ηγέτη του Ilir Meta προκειμένου να επαναπροσδιορίσει τον ρόλο του μέσα στον κυβερνητικό συνασπισμό με αφορμή την εκλογή του νέου Προέδρου της Δημοκρατίας. Ωστόσο, θα μπορούσε να είναι και μια ένδειξη επαναπροσέγγισης με το Σοσιαλιστικό κόμμα σε περίπτωση που το PD άφηνε τον πολιτικό του εταίρο εκτός διαδικασίας ψήφισης του Προέδρου της Δημοκρατίας. Το τελευταίο σενάριο ενισχύθηκε ιδιαίτερα μετά την συνάντηση του Ilir Meta με τον αρχηγό των Σοσιαλιστών, Edi Rama. Ωστόσο, η διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας επιβεβαίωσε την σημασία του LSI για τον κυβερνητικό συνασπισμό σηματοδοτώντας, τουλάχιστον προς το παρόν, τη συνέχιση της συνεργασίας PD-LSI.

Διαρροές ψήφων προς τα μικρότερα κόμματα

Εν τω μεταξύ ο Sali Berisha έχει αναλάβει δράση με σκοπό τον περιορισμό των διαρροών προς τα νέα κόμματα. Πρόσφατα, αναβάθμισε την συνεργασία του με το δεύτερο σημαντικότερο εταίρο, το Κόμμα για Δικαιοσύνη, Ενσωμάτωση και Ένωση (PDIU), που εκπροσωπεί την κοινότητα των Τσάμηδων και κατέχει μία έδρα στο αλβανικό κοινοβούλιο. Κύριο μέλημα του Berisha είναι να τονώσει το «πατριωτικό προφίλ» του κυβερνητικού συνασπισμού αλλά και να ικανοποιήσει τους πολιτικούς του εταίρους ενόψει των βουλευτικών εκλογών που θα γίνουν σε λιγότερο από ένα χρόνο.

Αυτές οι κινήσεις όμως δεν φαίνονται αρκετές για να αποδυναμώσουν την αυξανόμενη δημοφιλία των νέων διεκδικητών. Η «Ερυθρόμαυρη Συμμαχία» του Srahju, τασσόμενη υπέρ της ένωσης όλων των αλβανόφωνων περιοχών, αναμένεται να σημειώσει σημαντικά κέρδη στις επόμενες κοινοβουλευτικές

Τα νέα πολιτικά κόμματα στην Αλβανία και η αναδιάταξη της αλβανικής πολιτικής σκηνής

εκλογές σε βάρος του PD. Ο Srahiu κερδίζει καθημερινά έδαφος με την εθνικιστική του ρητορική περί ενίσχυσης της εθνικής συνείδησης και ιδιαίτερα με τις τελευταίες ενέργειες του να οργανώσει διαμαρτυρίες για την παραβίαση των δικαιωμάτων των αλβανών στην ΠΓΔΜ και στην Κοιλάδα του Πρέσεβο στη Σερβία. Παρότι οι απώλειες για το Δημοκρατικό Κόμμα φαίνονται μεγαλύτερες, η ΑΚ αναμένεται να προσελκύσει υποστηρικτές και από τους κόλπους των Σοσιαλιστών που από πολλούς θεωρούνται υπερβολικά «μετριοπαθείς» στα λεγόμενα εθνικά θέματα. Η «Ερυθρόμαυρη Συμμαχία» δεν χάνει την ευκαιρία να τονίζει τους στενούς δεσμούς που το Σοσιαλιστικό Κόμμα φέρεται να έχει κατά καιρούς με την Ελλάδα.

Η αυξανόμενη επιρροή των εθνικιστικών δυνάμεων ανησυχεί τα δυο μεγαλύτερα αλβανικά κόμματα, τα οποία προσπαθούν να ανακόψουν των δυναμισμών των ανταγωνιστών τους μέσω της δημιουργίας ενός «πατριωτικού προφίλ». Χαρακτηριστικές αυτής της προσπάθειας ήταν οι επισκέψεις του ηγέτη του Σοσιαλιστικού Κόμματος στην Κοιλάδα του Πρέσεβο στη Σερβία τον Ιανουάριο και στο Μαυροβούνιο τον Απρίλιο. Αν και κανείς δεν μπορεί να προβλέψει με ακρίβεια την έκταση της διαρροής ψήφων προς τα μικρότερα κόμματα τρία πράγματα είναι ξεκάθαρα:

- Οι νέες πολιτικές δυνάμεις θα αλλάξουν την δυναμική των βουλευτικών εκλογών του 2013.
- Η εκλογική ισορροπία ανάμεσα στο κυβερνών κόμμα και στην αντιπολίτευση είναι τόσο λεπτή που ακόμα και ένας πολύ μικρός αριθμός ψήφων θα μπορούσε να κοστίσει στον καθένα την επόμενη κυβέρνηση.
- Το νέο κεντροδεξιό κόμμα FRD θα συμβάλει στην ρευστότητα του αλβανικού πολιτικού συστήματος και είναι πολύ πιθανό να αναδειχθεί σε έναν σημαντικό παίκτη της αλβανικής πολιτικής σκηνής.

Ένταση στις σχέσεις Berisha – Topi

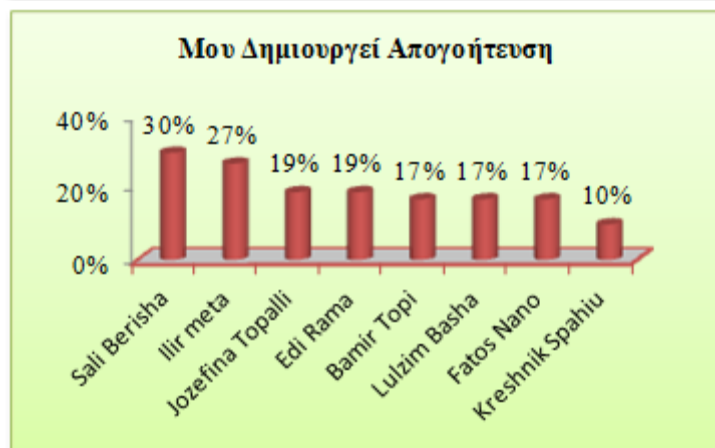
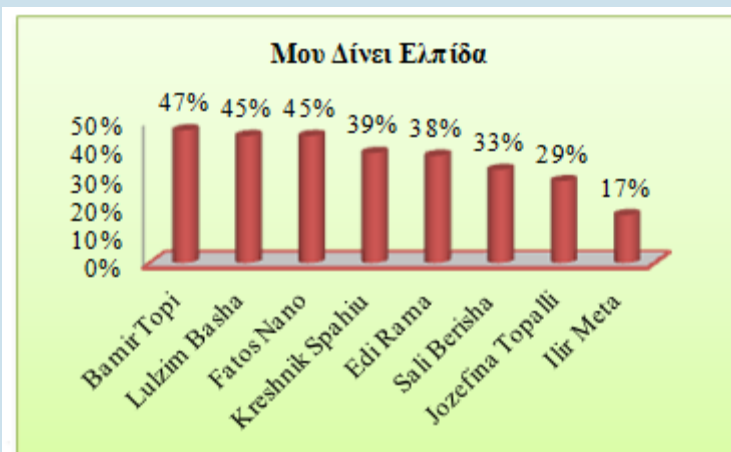
Τον Ιούλιο του 2007, με την βοήθεια του Berisha και ιδιαίτερα της Προέδρου του Κοινοβουλίου Jozefina Topalli, ο Bamir Topi κατάφερε να εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας στην τέταρτη ψηφοφορία. Ο Topi είχε γαλουχηθεί στους κόλπους του Δημοκρατικού Κόμματος, θεωρούνταν ως το «πολιτικό τέκνο» του Sali Berisha και ένα από τα αγαπημένα πρόσωπα του αλβανού πρωθυπουργού. Η εκλογή του Topi στο ανώτερο αξίωμα του κράτους δημιούργησε φόβους για ολοκληρωτικό έλεγχο της προεδρίας από τον PD, ωστόσο ο Topi εκτέλεσε τα καθήκοντα του με εντιμότητα, αποφεύγοντας να χρησιμοποιήσει το αξίωμα του προς όφελος του κόμματος από το οποίο προέρχεται. Αυτή του η στάση έφερε σύννεφα στις σχέσεις του με το Δημοκρατικό Κόμμα.

Η πρώτη ρήξη στις σχέσεις του Topi με το PD ήρθε το 2008, με την πρωτοβουλία των δυο μεγαλύτερων πολιτικών κομμάτων να τροποποιήσουν το Σύνταγμα χωρίς να λάβουν υπόψη τη γνώμη του Προέδρου της Δημοκρατίας. Οι συγκεκριμένες αλλαγές προέβλεπαν την ενίσχυση των εξουσιών του Πρωθυπουργού εις βάρος του Προέδρου. Η δεύτερη διαμάχη προήλθε από τη διαφωνία σχετικά με το διορισμό των δικαστών. Τον Ιούνιο του 2008, το αλβανικό κοινοβούλιο και ο Sali Berisha αρνήθηκαν να ψηφίσουν τους υποψήφιους για το Ανώτατο Δικαστήριο, που είχε προτείνει ο ίδιος ο Topi, με την δικαιολογία ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έπρεπε να συμβουλευτεί την κυβέρνηση πριν υποβάλει τις υποψηφιότητες για έγκριση στο κοινοβούλιο. Οι σχέσεις του Topi με τον πάλαι ποτέ μέντορά του ψυχράθηκαν ακόμα περισσότερο μετά τις κοινοβουλευτικές εκλογές του 2009, όταν η Αλβανία περιήλθε σε βαθιά πολιτική κρίση λόγω της σύγκρουσης κυβέρνησης και αντιπολίτευσης. Οι αποστάσεις που κράτησε ο Topi κατά τη διάρκεια της πολιτικής κρίσης ερμηνεύθηκαν από τα μέλη του PD ως προδοσία και ως συνεργασία με την αντιπολίτευση. Αμέσως μετά τα βιαία επεισόδια της 21ης Ιανουαρίου 2011, ο Αλβανός Πρωθυπουργός κατηγορήσε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για οργάνωση πραξικοπήματος σε συνεργασία με την γενική εισαγγελία και τον επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών με κύριο σκοπό την ανατροπή της δημοκρατικά εκλεγμένης κυβέρνησής του.

Τα νέα πολιτικά κόμματα στην Αλβανία και η αναδιάρθρωση της αλβανικής πολιτικής σκηνής

Τελευταία, το χάσμα μεταξύ των δύο σημαντικότερων πολιτικών προσώπων της κεντροδεξιάς έχει βαθύνει, με την ένταση στις σχέσεις τους να προμηνύει μια εκ νέου αλλαγή των όρων της πολιτικής διαμάχης. Δεν είναι λίγοι αυτοί που υποστηρίζουν ότι η πολιτική διαμάχη μεταξύ των δύο ανδρών αντανακλά την επερχόμενη πολιτική και εκλογική σύγκρουση μεταξύ Δημοκρατικού Κόμματος και FRD, στο οποίο πολλοί προεξοφλούν ότι θα ενταχθεί σύντομα ο Bamir Topi.

Πάντως, η απήχηση Berisha, Topi και άλλων πολιτικών στην κοινή γνώμη έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Σε μια έρευνα κοινής γνώμης που διεξήχθη πρόσφατα από το Ίδρυμα για την Ανοιχτή Κοινωνία στην Αλβανία (βλ. γραφήματα) ο Sali Berisha καταλαμβάνει την πρώτη θέση ανάμεσα στους πολιτικούς που προκαλούν απογοήτευση στους Αλβανούς πολίτες ακολουθούμενος από τον Ilir Meta του LSI. Αντίθετα, ο Bamir Topi κατατάσσεται πρώτος ανάμεσα σε εκείνους που δημιουργούν ελπίδες στον Αλβανικό λαό με μεγάλη διαφορά από τους Sali Berisha, Ilir Meta αλλά και την προερχόμενη από το Δημοκρατικό Κόμμα Πρόεδρο του Κοινοβουλίου Jozefina Topalli. Αυτός που διασώζεται από το Δημοκρατικό Κόμμα είναι ο Δήμαρχος Τιράνων Lulzim Basha. Ο ηγέτης της αντιπολίτευσης Edi Rama βρίσκεται σχετικά χαμηλά υπολειπόμενος αισθητά από τον πρώην Πρόεδρο του κόμματός του Fatos Nano. Είναι δε αξιοσημείωτο ότι ο αρχηγός της «Ερυθρόμαυρης Συμμαχίας» Kreshnik Spahiu βρίσκεται πάνω από τους Edi Rama και Sali Berisha.

Πηγή: Ίδρυμα για την Ανοιχτή Κοινωνία, Αλβανία, Ιούνιος 2012

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)

Λεωφ. Βασιλ. Σοφίας 49, 10676 Αθήνα | Τηλ. +30 210 7257 110 | Fax +30 210 7257 114 | E-mail eliamep@eliamep.gr

Το ΕΛΙΑΜΕΠ δεν υιοθετεί ως ίδρυμα πολιτικές θέσεις. Καταβάλλει μάλιστα προσπάθεια να παρουσιάζονται στα πλαίσια των εκδηλώσεών του και στο μέτρο του δυνατού όλες οι υπάρχουσες απόψεις. Υπό το πρίσμα αυτό, οι αναλύσεις και οι γνώμες που δημοσιεύονται στις σειρές του θα πρέπει να αποδίδονται αποκλειστικά στους συγγραφείς και να μην θεωρείται ότι αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις απόψεις του Ιδρύματος..

Learn more about our work - Visit our website at www.eliamep.gr/en and our blog at <http://blogs.eliamep.gr/en>
Should you wish to **unsubscribe** from our mailing list please send a blank message to unsubscribe@eliamep.gr